

Fremtiden for norsk havbruk

Et valg mellom fiskeoppdrett eller fiskekort?

ADVOKATENE MONS ALFRED PAULSEN OG TROND HATLAND

19.08.2025

THOMMESSEN

Agenda

- Velkomst og tematikk v/Mons Alfred Paulsen
- Innlegg v/Trond Hatland
- Innlegg v/Ola Braanaas
- Innlegg v/Solveig van Nes
- Innlegg v/Ragnar Tveterås
- Innledning og paneldebatt – ledet av Henrik Hareide

Mons Alfred Paulsen

Partner // Thommessen
Leder av Thommessens sjømatteam

Advokat Mons Alfred Paulsen

Havbruksmeldingen - en lusemelding:

- Fremtidig regulering av næringen skal skje på grunnlag av havbruksnæringens lakseluspåvirkning på vill laksefisk
- Havbruksmeldingen bygget på at det faktiske grunnlaget for reguleringene i Trafikklys-systemet (TLS) var tilstrekkelig.

"Beregningen av akseptabelt utslipp kan gjøres med modellverktøyene som brukes i trafikklyssystemet, det vil si ved bruk av modeller for estimert lakselusindusert dødelighet hos postsmolt av laks ved Havforskningsinstituttet, Veterinærinstituttet og SINTEF"

Havbruksmeldingen side 77

- Det mente **ikke** Stortinget!

Advokat Mons Alfred Paulsen

Stortingets anmodningsvedtak

- **Sørge for** at det utvikles et mer **helhetlig og grundig kunnskapsgrunnlag**, herunder næringens faktiske og relative påvirkning på villaksbestanden
- **Styrke** det **tekniske og biologiske datagrunnlaget** for vurdering av miljøpåvirkning
- I arbeidet **skal** det delta et **bredt sammensett utvalg av forskere og fagfolk**, og det skal fortsatt være åpenhet om metoder og modeller
- **Sørge for** at erfaringene med trafikklyssystemet brukes for å **forbedre beslutningsgrunnlaget og ny regulering**, herunder at forskning og overvåkning knyttet til **grenseverdier for villfiskdødelighet, effekter av lusepåslag** på villaksbestander og **bestandsvurderinger av gytebestandsmål** mv. forsterkes
- **Vurdere** å etablere et **utvalg av relevante aktører** som kan bidra til bedre dialog og samspill mellom de ulike aktører knyttet til norsk havbruk

Advokat Mons Alfred Paulsen

Hvor står vi og hvor går vi?

- Utgangspunkter for ny reguleringsmodell som skal utredes og legges frem for Stortinget
 - Anmodningsvedtak er **politisk**, men ikke **rettslig**, forpliktende for regjeringen
 - **Hovedutfordring**: stor avstand mellom hva regjeringen **mente** var et tilstrekkelig og betryggende kunnskapsgrunnlag for svært inngripende regulering, og hva Stortinget **krever**
 - Stortingsvalget kan ha (stor) betydning for utfallet: Men det var et **bredt tverrpolitisk forlik**
- Påminnelse om at næringens involvering **nå** er svært viktig

Innlegg v/ Trond Hatland

Partner // Thommessen

Som advokat og partner i Thommessen har Trond Hatland mer enn 25 års erfaring med sjømatnæringen.

I tillegg til å bistå med regulatoriske spørsmål, klagesaker og tvistebehandling har Trond bidratt til en rekke høringsuttalelser og innlegg i bransjemedier. Trond bistår også havbruksbedriftene på Vestlandet i trafikklyssakene.

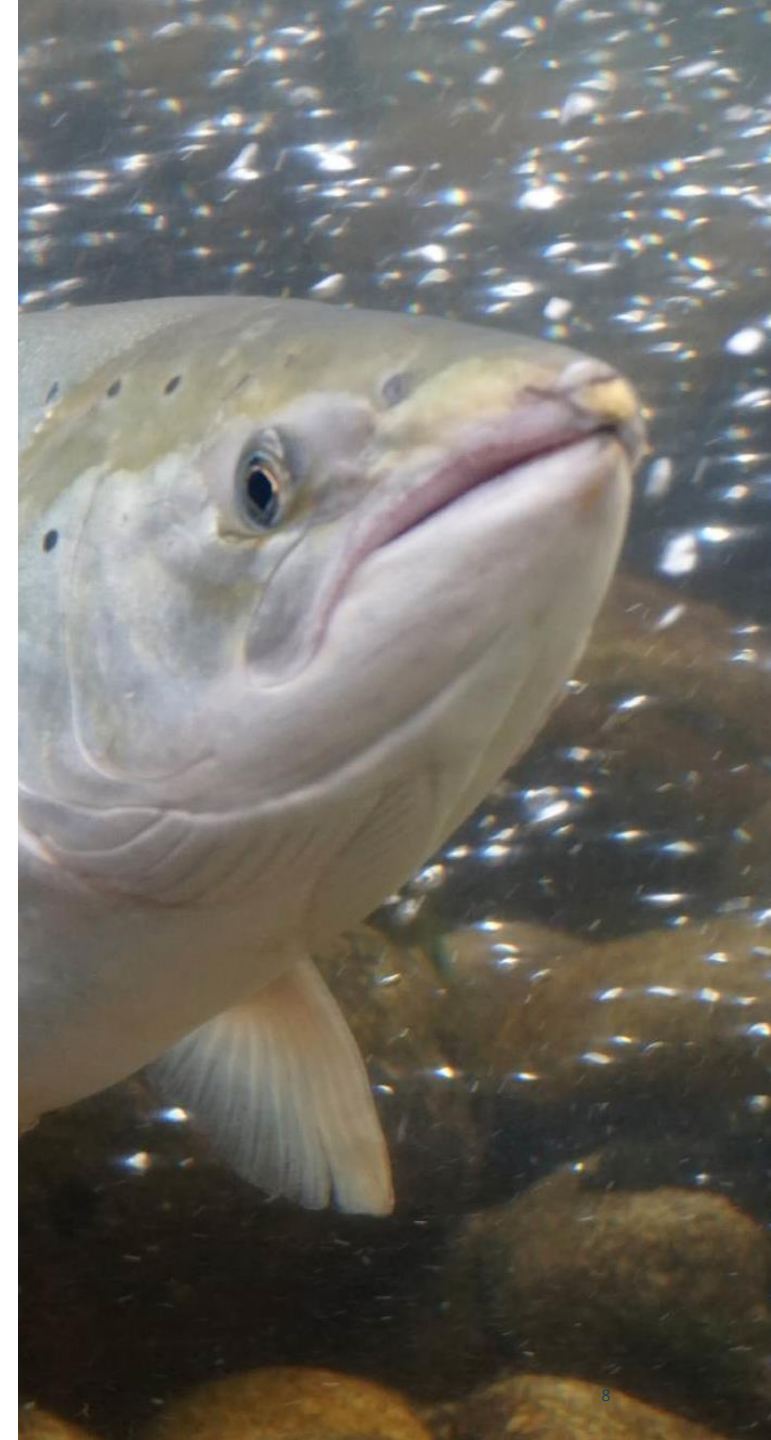
Trond vil behandle hvilke faktiske og rettslige forutsetninger som må på plass for å sikre en fremtidsrettet regulering, hvor også havbruksbedriftenes grunnleggende rettigheter og konkurransekraft blir ivaretatt.

Advokat (H) Trond Hatland

Grunnforutsetning: *miljøpåvirkning fra havbruk* gjør inngrep *nødvendig*

- Resultatet av prosessen er **lovgivning** (i form av lov eller forskrift)
→ Utløser rettslige minstekrav for å vedta inngripende regulering
- Ny havbruksmelding/stortingsbehandling kan ikke hvile på *forutinntatthet* og *antagelser* om miljøpåvirkning
 - Eks: Havbruksmeldingen side 79: "*I dette tilfellet er det avgjørende å oppnå miljømålet raskt for å unngå en irreversibel miljøskade i form av utryddelse av ville bestander av laksefisk.*"
 - Det er ikke vitenskapelig dekning for en slik luserelatert antakelse
- Ny havbruksmelding/stortingsbehandling kan ikke hvile på uhjemlet bruk av eller misoppfatninger om Kvalitetsnormen for villaks
- Det er kun dokumentert skadelig påvirkning som kan knyttes direkte til lakselus fra havbruk, som kan gi grunnlag for inngrep (her)

Nærmere om Stortingets – og lovgivningens – krav til data- og kunnskapsgrunnlaget 1:2

- Skal være basert på **konkret kunnskap** og **data** om **faktisk og relativ miljøpåvirkning**:
 - Kun havbruksnæringens dokumenterte og signifikante miljøpåvirkning gir grunnlag for regulering → Krever at man kartlegger ulike påvirkningsfaktorer, kvantifiserer disse og holder de opp mot hverandre
 - Krever datainnsamling – og representativitetsvurderinger
 - Krever forskning
- Forutsetning: Åpenhet om data, modeller og vurderinger – og innebygde svakheter og usikkerhet
- Næringen sitter på data, kompetanse og verdifull forskning som må frembringes og tas med

Nærmere om Stortingets – og lovgivningens – krav til data- og kunnskapsgrunnlaget 2:2

Fallgruve: Dagens kunnskapssystem opprettholdes og/eller NFD kan "*skru på knappene*" i ettertid. Derfor:

- Må sikre at grunnlaget er objektivt, og at næringen måles på forhåndsbestemte kriterier – ikke "*skjønn*"
- Unngå at NFD delegerer bort – fraskriver seg – ansvaret for et holdbart faktagrunnlag
 - Hindre skjult skjønnsutøvelse = maktoverføring
 - Unngå inhabilitet/partiskhet og bias
 - Evaluering av Vitenskapelig råd for lakseforvaltning og andre "*instanser*" sin rolle *her* (om noen)
- Faglig kvalitetssikret system, validert av uavhengige – med påfølgende evaluering av effekt og innretning

Nærmere om Stortingets – og lovgivningens – krav til beslutningsgrunnlaget 1:2

- Kvalitetsnormen for villaks skal ikke realisere målet med TLS, eller et nytt/alternativt "luseregime"
 - Ikke formål eller forutsetning da TLS ble innført
 - Ikke faglig fundert, selv om NFD begynte å bruke Kvalitetsnormen som ledd i TLS-beslutningene ...
 - Gytebestandsmål – som stort sett oppnås – *kunne* hatt relevans (om grunnlaget var kvalitetssikret), men *høstbart overskudd* er å anse som uhjemlet verdioverføring fra havbruk til andre interesser
- Avveining av hvilken miljøpåvirkning *fra havbruk* som er *akseptabel* hensett til næringens betydning for bærekraftig matproduksjon, verdiskapning og sysselsetting. Faktabaserte og betryggende *samfunnsøkonomiske* vurderinger

Nærmere om Stortingets – og lovgivningens – krav til beslutningsgrunnlaget 2:2

- Unngå at NFD tilbakeholder kunnskaps- og beslutningsgrunnlag
- Unngå at NFD endrer eller justerer innretningen av reguleringen, eller tar inn nye elementer, uten forutgående **utredning, høring og stortingsbehandling**
- Inngripende vedtak må være dokumenterte og etterprøvbare, med reell adgang til domstolsprøving. Avgjørende: **(1)** for å nå miljømål, *både for villfisk og oppdrettsfisk*, samtidig som vi **(2)** sikrer verdier og rettssikkerhet for havbruksbedriftenes, og dermed **(3)** skaper grunnlag for verdiskapning/videre vekst

Takk for oppmerksomheten

THOMMESSEN

thommessen.no

Oslo • Bergen • Stavanger • London

Våre seminarer er kun en informasjonstjeneste fra Thommessen og er ikke ment å erstatte juridisk rådgivning. Deltakerne bør ikke basere seg utelukkende på denne informasjonen, men alltid søke profesjonell juridisk bistand. Thommessen tar intet ansvar for informasjon i seminarer som skulle vise seg å være unøyaktig, mangelfull eller uriktig.

Mons Alfred Paulsen

PARTNER // ADVOKAT

Bergen

M +47 48 01 21 42

E mpa@thommessen.no

Trond Hatland

PARTNER // ADVOKAT (H)

Bergen

M +47 99 50 03 89

E tha@thommessen.no